

навчальних предметів; організація факультативів; естетичне виховання у позааудиторній та позауніверситетській роботі, у сім'ї, естетичне самовиховання студентів, майбутніх вчителів-хореографів.

Шляхами, засобами здійснення процесу естетичного виховання є, по-перше, праця, у сфері якої формуються основні, у тому числі і естетичні потреби людини. Певним чином організований трудовий процес здатний надати виключно сильну естетичну дію. По-друге, планомірна, цілеспрямована естетична дія може відбуватися через наочне середовище [-2].

Джерелами виховання естетичної культури МВХ є навчальні предмети мистецького циклу, театральне мистецтво, кіно, природа, засоби масової інформації (ЗМІ), естетика університетських приміщень, "куточків краси" на подвір'ї, зовнішнього вигляду вчителів та студентів, міжособистісних взаємин.

Зміст виховання естетичної культури МВХ конкретизується у навчальних програмах предметів мистецького циклу, факультативних курсах, у планах різноманітних творчих об'єднань студентів педагогічних ВНЗ.

Джерела виховання естетичної культури МВХ характеризуються широким спектром способів: художня література з теорії та методики хореографії, музика, образотворче та декоративно-прикладне мистецтво, природа, архітектура, краса праці, відносин між студентами та педагогічним колективом.

У загальному, виховання естетичної культури МВХ можна окреслити наступними напрямками:

1. використання механізмів створення художньо-театрального образу (уява, увага, творче бачення, творче ставлення, сценічна гра);
2. комплексу мистецтв (музично-виконавська діяльність, хореографія, художнє слово, образотворче мистецтво, художнє освітлення, пантоміма та ін.);
3. різноманітних форм, методів та прийомів (бесіда, розповідь, лекція, дискусія, розігрування етюдів, приклад керівника).

Засобами виховання естетичної культури МВХ є:

- навколишнє середовище: природа, краса оточуючого світу та побуту, а також поведінка та побут МВХ,
- твори хореографічного мистецтва,
- література хореографічного змісту,
- народний фольклор,
- участь МВХ в різних видах хореографічної діяльності,
- виховні заходи (фестивалі, танцювальні вечори, конкурси тощо),
- театр (спектаклі, мюзикли тощо),
- ЗМІ (телебачення, кіно, преса, Інтернет),
- проекти (*Танцюють всі, Танці з зірками, Льодовиковий період, Пристрасті на паркеті* та ін.),
- відео та медіа ресурси Інтернету,
- естетична освіта (процес формування естетичних знань в індивіда, знань у сфері естетичної діяльності, видів естетичної творчості [1, 98]), естетичне і художнє навчання,
- мистецтво в культурологічних наукових дослідженнях (науково-практичні конференції, написання тез та статей, доповідей тощо).

Література

1. Зеленов Л. Курс лекцій по основам естетики / Л. Зеленов. – Горький : Література, 1974. – 168 с
2. Кудрявцева С.П. Пути и методы эстетического воспитания. // Современные проблемы теории эстетического воспитания и критика буржуазных концепций. – М., 1973. – С.23.
3. Падалка Г.М. Формирование эстетических идеалов и вкусов будущих учителей музыки: Дис. ... д-ра пед. наук.: 13.00.01. – К., 1989.
4. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: у 5-ти т. / В.О. Сухомлинський. – К.: Рад. шк., 1976. – Т. 4 – 640 с.

МОДЕЛЬ ВЗАЄМОДІЇ ДОРΟΣЛИХ І ДІТЕЙ В СУЧАСНІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

**О. Гриженко
Полтава, Україна**

Педагогіка співробітництва як новий напрям педагогічної науки з'явилася у 80-і роки ХХ століття як узагальнення наукових поглядів багатьох учених вітчизняної і зарубіжної школи (К.Д. Ушинський, Н.П. Пирогов, Л.М. Толстой, С.Т. Шацький, В.О. Сухомлинський, А.С. Макаренко, Ж.-Ж. Руссо, Я. Корчак, К. Роджерс, Е. Берн та ін.). Вона породила численні інноваційні процеси в освіті, вихованні і розвитку, викликала громадський інтерес до нових пошуків і прагнення відновити традиційні форми і зміст освіти і виховання, запропонувала обґрунтування ідей гуманізму, що характеризують школу, і як одну з головних – співробітництво дорослих і дітей.

На основі аналізу джерел і літератури була розроблена концепція організації ефективного процесу навчання, виховання і розвитку школярів на основі використання принципів і концептуальних ідей педагогіки співробітництва, головною ідеєю якої є формування особистості дитини як головної цінності, предмета уваги і турботи педагога на основі спільної діяльності, співробітництва дорослих і дітей. Було використано комплекс методів, одним з яких є метод моделювання, важливий для розуміння суті цілісного педагогічного процесу в контексті педагогіки співробітництва.

Модернізація освіти вимагає по-новому поглянути на педагогіку співробітництва. На основі принципів і концептуальних ідей педагогів-новаторів було розроблено модель взаємодії дорослих і дітей в сучасній загальноосвітній школі, яка передбачає, що соціальне замовлення держави вимагає від школи становлення найважливішим чинником гуманізації суспільно-економічних відносин, формування нових життєвих установок особистості. Суспільству, що розвивається, потрібні сучасно освічені, моральні, заповзятливі люди, які можуть самостійно приймати відповідальні рішення в ситуації вибору, прогнозуючи їх можливі наслідки, здатні до співробітництва, відрізняються мобільністю, динамізмом, конструктивністю, мають розвинене почуття відповідальності за долю країни. Мета спрямована на гармонійний розвиток особистості дитини на основі гуманізації освіти і виховання за наявності педагогічної системи, організованої за принципами педагогіки співробітництва. Педагогіка співробітництва є одним з напрямів гуманістичної особистісно орієнтованої педагогіки і взаємозв'язана з іншими напрямками педагогіки, зокрема, педагогікою успіху, творчості, відносин і спілкування, оскільки успіх, творчість, діалогічність відносин і спілкування є важливими компонентами педагогіки співробітництва.

Основним компонентом моделі є співробітництво дорослих і дітей в цілісному педагогічному процесі. У нашому розумінні співробітництво припускає взаємну діяльність педагогів і учнів, спрямовану на особистісний розвиток кожного суб'єкта. У співробітництві проявляється кожен суб'єкт з точки зору знань, діяльносної, поведінкової, творчої взаємодії.

У навчально-виховному процесі потрібна взаємодія усіх учасників: педагога, учнів, батьків, освітніх і культурних установ, тобто суб'єктів базової і додаткової освіти. Звідси важливий взаємозв'язок базової і додаткової освіти.

У організації співробітництва дорослих і дітей важливу роль відіграє особистість учителя. Особистість педагога-новатора, професіонала своєї справи, який використовує у своїй роботі особистісно орієнтовані концепції, інноваційні підходи до навчання, виховання і розвитку, грає величезну роль в процесі формування гармонійно розвиненої особистості дитини, саме тому принципи педагогіки співробітництва, співвіднесені з принципами педагогічної науки, пов'язані з учителем, зокрема, його професіоналізмом, самоосвітою, культуротворчістю.

Ми вважаємо, що сучасному педагогові-новаторові важливо у своїй педагогічній діяльності спиратися на ідеї і досвід педагогів-новаторів 80-х років ХХ століття і сучасних педагогів і психологів, які розробляють різні аспекти педагогіки співробітництва.

Для ефективного навчально-виховного процесу важлива взаємодія з батьками в процесі виховання, навчання і розвитку дітей на основі товариських стосунків (батьки – співробітники і союзники педагога).

Таким чином, аналіз концептуальних положень педагогіки співробітництва і досвіду роботи шкіл на їх основі дозволив скласти модель взаємодії дорослих і дітей в сучасній загальноосвітній школі, виділити критерії і показники оцінки ефективності використання принципів і концептуальних ідей педагогіки співробітництва, що відповідають їм, на практиці визначити організаційно-педагогічні умови, що забезпечують ефективний процес співробітництва і співтворчості у навчально-виховному процесі школи в контексті педагогіки співробітництва і спрямовані на підвищення якості навчання, виховання і розвитку особистості учня.

Література

1. Землянская Е. Обучение в сотрудничестве / Е. Землянская // Лучшие страницы педагогической прессы. – 2003. – № 1. – С. 27-30.
2. Баханов К. Навчання у співробітництві / К. Баханов // Історія в школах України : Науково-методичний журнал. – 2005. – № 10. – С. 2-5.
3. Батальщикова Э. Ю. Основные идеи педагогики сотрудничества и сотворчества и их место в современной школе / Э. Ю. Батальщикова // Гуманитарні науки. – 2007. – № 2. – С. 162-165.
4. Навчання у співробітництві. З чого ж почати? // Відкритий урок: Розробки. Технології, Досвід : Освітнянський науково-методичний журнал. – 2009. – № 7/8. – С. 27-31.